

Lecția 2. Social bookmarking. Beneficiile marcării sociale. Instrumente de marcarea socială. Căutarea și partajarea marcajelor. Gestiunea contului

Bookmarking social

Într-un sistem de bookmarking social, utilizatorii stochează liste de resurse online care li se par utile. Sensul de bază al englezescului bookmark se traduce în română cu „semn de carte”; în contextul de față, substantivul și derivatele sale sunt folosite cu două înțelesuri principale: „marcator” când are sens de instrument concret (bookmark) și „marcare de site-uri favorite” când este vorba de proces și rezultatul acestuia (bookmarking). Listele respective sunt accesibile fie publicului, fie unui anumit grup, persoane cu interese asemănătoare putând astfel vizualiza link-uri în funcție de categorii, etichete [tags] sau chiar la întâmplare. Unele sisteme permit utilizatorului să păstreze confidențial fiecare marcator. Utilizatorii își clasifică resursele pe baza unor cuvinte-cheie sau etichete create și aplicate de ei. Cele mai multe servicii de bookmarking social permit utilizatorilor să caute marcatori asociați unor etichete date și să alcătuiască un top al resurselor în funcție de numărul de utilizatori care le-au marcat. Multe astfel de servicii au implementat și algoritme capabile să facă inferențe pe baza etichetelor asociate resurselor pornind de la aglomerarea unor cuvinte-cheie și relațiilor dintre cuvinte-cheie.

Popularitatea crescândă a bookmarking-ului social și numărul mare de site-uri aflate în concurență au condus la diversificarea serviciilor, oferta extinzându-se de la un simplu schimb de marcatori la topuri, posibilitatea de a face comentarii, de a importa și exporta, de a adăuga note, recenzii, link-uri la email, notificări automate, abonare la fluxuri de știri [feed], adnotări web până la crearea de grupuri și rețele sociale. Dat fiind că procesul de clasificare și ierarhizare este într-o evoluție permanentă, multe servicii de bookmarking social le permit utilizatorilor să se aboneze la fluxuri de știri (vezi RSS) pornind de la etichete sau ansambluri de termeni cu rol de etichetă. Astfel, abonații află despre noi resurse pe o anumită temă pe măsură ce acestea sunt marcate, etichetate și clasificate de alți utilizatori.

Bookmarking-ul social s-a născut în principal din preocupări academice și dorința personală de a împărtăși link-uri și marcatori cu persoane cu preocupări similare. Bookmarking-ul colaborativ a apărut mai ales din dorința organizațiilor de a trage cu ochiul la informații sau cunoștințe deținute de angajați în speranța de a le stoca și retransmite altor angajați, în special

atunci când informațiile și cunoștințele respective sunt la mare cerere. Bookmarking-ul colaborativ constă atât în conectarea oamenilor între ei cât și în conectarea oamenilor la site-uri web relevante. Etichetarea înseamnă asocierea de descriptori (un cuvânt) marcatorilor. Aceste etichete funcționează ca niște cuvinte-cheie, dar nu sunt ierarhizate. Unui marcator i se pot asocia cât de multe etichete care pot fi modificate sau chiar șterse ulterior. Să etichetezi poate fi mai simplu și mai flexibil decât să înghesuiești informația în categorii sau fișiere prestabilite. Etichetarea colaborativă este considerată o formă de generare de meta-date folksonomice în mod democratic, mai precis în loc ca meta-informația sau etichetele asociate unui articol sau altui tip de conținut să fie controlate individual, acestea sunt generate atât de creatorul cât și de consumatorii conținutului respectiv. Aceasta deservește „coada lungă” a terminologiei de căutare introducând intenționat cuvintele-cheie minore și eliminând astfel restricția impusă asupra conținutului de meta-date de către un vocabular controlat. Deși etichetarea colaborativă este încă susceptibilă să genereze meta-zgomot (meta-date superflue), aceasta contribuie la creșterea gradului de utilitate a meta-datelor prin faptul că deservește susținut „capătul subțire” al cozii lungi a utilizatorilor sistemului.

Beneficiile marcării sociale

Facilitatea de utilizare este o caracteristică importantă a bookmarking-ului social ca și în cazul majorității instrumentelor bazate pe tehnologie web 2.0 descrise în această carte. Un avantaj suplimentar este că marcatorii utilizatorului pot fi accesați de la orice calculator, acasă, la serviciu, la bibliotecă, de la calculatorul unui prieten. Nu necesită instalarea unui software. Schimbul de marcatori poate fi public pretându-se la diferite utilizări ca referințe, pentru amuzament, colaborare sau alte scopuri în funcție de cine îi accesează: prietenii, colegii de serviciu sau alte persoane. La fel, utilizatorii pot descoperi la alte persoane marcatori interesanți pe care să-i adauge la propria colecție. În plus, pe măsură ce utilizatorii marchează resurse pe care le consideră utile, resursele cu grad mare de utilitate sunt marcate de mai mulți utilizatori. Astfel, apare o „ierarhizare” a resurselor în funcție de gradul de utilitate perceput. Acest tip de măsurătoare este cu siguranță mai folosit pentru utilizatorii finali decât ierarhizarea bazată pe numărul de link-uri externe care trimit la resursa în chestiune.

Bookmarking-ul social are câteva avantaje față de programele clasice de localizare și clasificare a resurselor cum ar fi motoarele de căutare cu software de tip spider. Toate clasificările pe bază de etichetări ale resurselor online (site-uri web, de exemplu) sunt create de

utilizatori care înțeleg conținutul resursei în comparație cu un software care încearcă să citească conținutul unei resurse în mod algoritmic. Astfel, se ajunge la etichete clasificate semantic, lucru pe care motoarele de căutare din ziua de astăzi nu îl pot face.

Posibile dezavantaje

Există și dezavantaje ale sistemelor pe bază de etichetări:

1. Nu există un set standard de cuvinte-cheie (numit și drept vocabular controlat).
2. Nu există un standard cu privire la forma etichetelor (de exemplu, singular sau plural, majuscule sau nu, etc.).
3. Greșelile de ortografie duc la etichetări greșite.
4. Există etichete care pot fi interpretate în mai multe feluri.
5. Apar etichetări ambigue din cauza confuziei între antonime și sinonime.
6. Unii utilizatori creează scheme de etichetare foarte neortodoxe și „personale”.
7. Nu există un mecanism prin care utilizatorii să indice relațiile ierarhice între etichete (de ex, un site poate fi etichetat și ca „brânză” și ca „cheddar” în absența unui mecanism care să explice că „cheddar” este un tip special sau o sub-clasă a termenului „brânză”).

Bookmarking-ul social poate da naștere unor cazuri de corupție sau complicitate tacită. Datorită popularității sale, unii utilizatori au început să îl folosească ca pe un instrument de optimizare a vizibilității site-ului propriu pentru motoarele de căutare. Cu cât o pagină web este mai etichetată, cu atât îi cresc șansele de a fi găsită. Generatorii de spam au început să marcheze de mai multe ori aceeași pagină sau fiecare pagină a site-ului propriu cu etichete căutate obligându-i astfel pe dezvoltatori să își ajusteze permanent sistemele de securitate pentru a contracara abuzurile.

Bibliografie selectivă

1. Hammond, T., Hannay, T., Lund, B., & Scott, J. (2005). Social bookmarking tools (1), a general review [Instrumente de social bookmarking, o privire de ansamblu]. *D-Lib Magazine*, 11(4). Consultat la <http://www.dlib.org/dlib/april05/hammond/04hammond.html>
2. Iskold, A. (2006). The social bookmarking faceoff [Marea confruntare în bookmarking-ul social]. *Read/WriteWeb*, septembrie. Consultat la http://www.readwriteweb.com/archives/social_bookmarking_faceoff.php

Instrumente de marcare socială

Există mai multe instrumente de marcare socială.

Pinterest este o combinație între un site de *bookmarking* și un “panou virtual” ce permite utilizatorilor inserarea (“pin”) unor imagini și clipuri video pe diverse categorii (“boards”). Vizitatorii pot copia (“repin”), comenta sau aprecia (“like”) materialele vizualizate.

Este foarte ușor de folosit. Trebuie de înregistrat pe platformă după care se instalează în browser un buton (Pin It). Pentru a salva resursele necesare se va apăsa butonul “Pin It” și imediat acesta se va adăuga într-un *board* (“folder”) în contul utilizatorului.

Symbaloo este un instrument gratuit de marcaj social. Oferind modalitatea simplă de a organiza și stoca toate resursele digitale dorite. Resursele pot fi clasificate, ordonate pe bunul plac și un plus al instrumentului este că poate fi accesat de pe orice dispozitiv

Symbaloo are ca funcție principală rolul unui Speed Dial, dar este mult mai mult decât atât. Pot fi create mai multe tab-uri, fiecare tab cu un conținut propriu. Într-un tab pot fi puse site-urile preferate, în altul, de exemplu, pot fi adăugate feed-uri RSS.

Pe o filă pot fi până la 54 de iconițe. Există o serie de site-uri predefinite, pe care le adaugi printr-o simplă căutare. Poți adăuga și site-uri de care symbaloo.com nu a auzit, dar pentru acestea trebuie să alegi singur un logo, o imagine sau o culoare de fundal. Iconițele pot fi reordonate prin drag&drop. De menționat că în setul predefinit de simboluri, există câteva instrumente utile precum condițiile meteo sau diverse tipuri de căutări (produse second-hand, cărți, comparații de prețuri etc.).

Totodata, Symbaloo este un instrument educațional gratuit, SymbalooEDU Premium este un sistem de gestionare a resurselor, care oferă săli de clasă, școli și districte o pagină personalizată SymbalooEDU cu un URL dedicat pentru a distribui și gestiona toate resursele digitale într-un singur loc.

Del.icio.us este o aplicație de tip social bookmarking ce se află în topul preferințelor utilizatorilor pentru asemenea servicii, folosită pentru a stoca, pentru a partaja cu alți utilizatori resurse web favorite, dar și pentru a descoperi altele noi. Lansat în 2003, preluat în 2005 de către gigantul Yahoo contra unei sume considerabile pentru astfel de achiziții, astăzi del.icio.us este un

serviciu extrem de popular, întrebuințat pentru a clasifica (cele mai recente sau cele mai populare site-uri etc.) și a căuta link-uri după un anumit format sau subiect: cărți, imagini, video, muzică etc.

Acest serviciu poate fi integrat cu browserele web prin instalarea unor extensii speciale:

- O extensie pentru Mozilla Firefox: *Delicious Bookmarks*;
- O extensie pentru Google Chrome: *Delicious Tools*;
- Prelungire contra plată pentru Safari: *DeliciousSafari*.

Pentru mai multe detalii vizitați: <http://delicious.com/help/quicktour/firefox>

